

„Zaczęło się od gry w szachy” - warsztaty z szachami w tle.

Cele:

- wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka w zakresie logicznego myślenia z wykorzystaniem umiejętności gry w szachy;
- poznanie alternatywnych zabaw opartych o zasady gry w szachy;

Przebieg warsztatów:

Krótką prezentacją wybranych działań z szachami w tle. Pokaz pomocy wykorzystywanych do uatrakcyjniania nauki gry w szachy.

Ćwiczenia warsztatowe

1. **„Słodka szachownica”** – przygotowujemy dwa biszkopty jasny i ciemny. Każdy biszkopekt kroimy na 6 równej szerokości pasów (najlepiej odmierzyć je linijką po około 3,3 - 3,5 cm). Krem dzielimy na 4 części, z czego jedną (najmniejszą) odkładamy do posmarowania wierzchu i boków ciasta. Przekładamy biszkopekt budyniową masą tworząc szachownice. Masa ma zadanie łączyć biszkopekt biały z czarnym... (proponuję zapoznać się z dowolnym przepisem na ciasto „Szachownica”).
2. **„Budujemy szachownice”** - na kartce A3 rysujemy kwadrat o boku 32 centymetry, mamy przygotowane w dużych ilościach karteczki białe i czarne o boku 4 cm (dla dwóch osób potrzeba 32 białe i 32 czarne). Dzieci pracują w parach przyklejając na zmianę karteczki do zapelnienia nimi całego kwadratu. Następnie opisują cyframi i literami powstałą szachownicę (ćwiczenie proste ale bardzo ważne w budowaniu relacji między przyszłymi zawodnikami).
3. **„Szachowe bierki”** - do woreczka wrzucamy bierki w dwóch kolorach. Zadaniem dzieci jest losowo z zamkniętymi oczami wybrać bierkę, odgadnąć jaka to bierka i podać kolor bierki. Prawidłowa odpowiedź promowana jest ustawieniem tejże bierki na dowolnie wybranej linii na szachownicy np. linia A lub linia 2 (każdy gracz wybiera własną jedną linię). Wygrywa ta osoba, która jako pierwsza ustawi 8 bierek na swojej linii.

Gra ta pomoże dziecku utrwalić znajomość nazw bierek, kształtu, uczy również uczciwego współzawodnictwa. Dzieci bardzo lubią tę zabawę.

4. **„Pamięć szachowa”** - każde dziecko ma przed sobą szachownicę na której ustawia 4 bierki na polach zaproponowanych przez nauczyciela (np. biały król na a2, czarny pionek obok króla, hetman biały na d4, biała wieża na h1). Nauczyciel, takie ustawienie bierek pokazuje na szachownicy demonstracyjnej, klepsydrą wyznacza czas do zapamiętania położenia bierek. Po tym czasie zasłania swoją szachownicę i prosi o ustawienie bierek na szachownicach które mają dzieci (zabawę można rozszerzać poprzez dodawanie bierek).
5. **„Niespodzianka”**- na rysunku szachownicy (załącznik numer 1) dzieci zaznaczają podane pola. Kredką czerwoną pola c7 i f7, natomiast pola b4, c3, d2, e2, f3 i g4 kolorem żółtym (kolory oczywiście można zmienić).
Trudniejsza wersja tej zabawy to zaproponowanie aby dziecko samodzielnie zaszyfrowało zagadkę dla innych (ćwiczenie uczy notacji szachowej).
6. **„Znajdź różnice”** - na szachownicach należy odnaleźć 5 różnic (załącznik numer 2).
7. **„Narożniki”** - grę rozgrywa dwóch zawodników. Na szachownicy w jej przekątnych rogach gracze ustawiają pionki, jeden czarne drugi białe. Gracze na zmianę przesuwają swój pionek, starając się przeprowadzić 8 swoich pionków do przeciwnego narożnika. Pionki mogą poruszać się na sąsiednie puste pola w trzech kierunkach (poziomo, pionowo i po przekątnej). Mogą przeskakiwać nad innym pionkiem, o ile pole za nim jest puste. Nie mogą przeskakiwać nad kilkoma pionkami w różnych kierunkach. W tej grze nie ma bicia. Wygrywa gracz, który jako pierwszy przeprowadzi swoje pionki do przeciwnego narożnika (gra utrwala rozumienie linii przekątnej, z którą dzieci mają problem).
8. **„Szachowe wojsko”** - to ćwiczenie możemy wykonać dzieląc klasę na grupy 4-osobowe lub 8-osobowe. Każda grupa musi mieć 8 rolek po papierze toaletowym. Każdą rolkę przecinamy na pół. Powstaje nam 16 części. Rolki malujemy na biało lub czarno, po wyschnięciu naklejamy symbole bierek szachowych obowiązujących w zadaniach szachowych w formie papierowej (załącznik numer 3).

Bibliografia:

Załączniki 1,2 - pomoce z zajęć warsztatowych dla dzieci z lekcji muzealnej w Zamku Królewskim 2015 r.
„Gry dla małych i dużych” autor V. Monnet wydawnictwo Jedność str. 120

